ВАСЬКО НАТАЛІЯ ІВАНІВНА

Харківська селекційна станція — перша наукова установа, яка почала займатися селекцією ячменю. Робота розпочата ще академіком В. Я. Юр'євим у 1910 році. Славетні традиції своїх попередників у галузі селекції ячменю ярого ось вже більш як 35 років свого життя продовжує доктор сільськогосподарських наук Наталія Іванівна Васько.

Народилася Наталія Іванівна 16 липня 1964 року в с. Багата Чернещина Сахновщинського району Харківської області в родині службовців. Батько Васько Іван Юхимович, 1934 року народження свого часу був головним агрономом колгоспу, мама Олександра Олександрівна — директором середньої школи. У 1981 році Наталія Іванівна закінчила Багаточернещинську школу й цього ж року вступила на агрономічний факультет Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, який з відзнакою закінчила інститут у 1987 році. Щоб розширити свої знання та досвід, отримані в інституті, вступає до аспірантури Українського Науково-дослідного інституту рослинництва, селекції та генетики ім. В. Я. Юр'єва (УкрНДІРСіГ ім. В. Я. Юр'єва). Її науковим керівником призначено доктора біологічних наук, професора В. С. Цибулька. Формування наукового світогляду Наталії Іванівни відбулося саме завдяки Володимиру Сергійовичу. Його досвід, талант, любов до науки, відданість своїй праці, перейняла не тільки Наталія Іванівна, але й всі його аспіранти. Її наукові дослідження були присвячені фотоперіодизму гібридів проса. Саме в аспірантурі вчена освоїла методику проведення робіт на всіх етапах селекційного процесу.

Свій шлях науковця вона розпочинає молодшим науковим співробітником у відділі селекції, генетики і біотехнології ярого ячменю УкрНДІРСіГ ім. В. Я. Юр'єва. Упродовж 1990-2002 років. займала вона цю посаду. У 2003 році, після захисту кандидатської дисертації, займає посаду старшого наукового співробітника цього ж відділу. к досвідченого наукового співробітника, здатного вирішувати поставлені перед колективом наукові завдання, передбачені планами інституту та державними програмами, а також вирішеннями практичних завдань по впровадженню результатів досліджень в селекцію, у 2004 році їй запропоновано посаду завідувача відділу селекції, генетики і біотехнології ячменю. У 2008 році Наталії Іванівні присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника.

У 2019 році вчена захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук. Упродовж 2013-2022 років займає посади провідного наукового співробітника, головного наукового співробітника лабораторії селекції, генетики і біотехнології ячменю. Наукові дослідження цих років стосувалися теоретичних і методологічних питань створення вихідного матеріалу для селекції та сортів харчового ячменю, зокрема голозерного з кольоровим зерном та зі зміненим складом крохмалю.

У березні 2022 року Наталія Іванівна зайняла посаду вченого секретаря інституту як кваліфікований фахівець не тільки в питаннях селекції, генетики та насінництва, а й як ерудована пані, що освоїла сучасні методи наукового прогресу. Її наукові праці можна знайти у виданнях, що індексуються у Scopus / Web of Scienes, категорії «Б» переліку наукових фахових видань України. Вона завжди приймала участь у міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах. В онлайн-режимі Наталія Іванівна консультує колег споріднених установ щодо наукових і практичних досліджень. У кожному науковому підрозділі системі НААН знайоме її прізвище.

Науковий доробок Наталії Іванівни складає понад 250 наукових праць. Вона є автором 30 сортів ярого ячменю, внесених до Державного Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

Її нагороджено Почесною відзнакою НААН, Грамотою НААН, Грамотами ХОДА, Немишлянської райради, Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН.

Упродовж тривалого часу Наталія Іванівна є керівником і відповідальним виконавцем з досліджень із селекції ярого ячменю за науковими програмами НААН. За її організаторські здібності, високий професіоналізм, ділові якості, жагу до нових знань та звершень поважають не тільки в рідному колективі, а й за його межами. Як колись вона сама була аспіранткою, так на цей час вже має своїх аспірантів, яких навчає всьому, що перейняла за ці роки у своїх вчителів і наставників.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ

1. Vasko N., Serik M. L., Kozhachenko M. R., Naumov O. G., Vazhenina O. E., Solonechnyi P. M., Solonechna O. V., Sheliakina T. A. Content and biological value of protein in grain of spring barley accessions. Селекція і насінництво. 2018. Вип. 113. С. 45–55. doi: 10.30835/2413-7510.2018.134357
2. Васько Н. І., Козаченко М. Р., Поздняков В. В., Наумов О. Г., Солонечний П. М., Важеніна О. Є., Солонечна О. В., Зимогляд О. В., Шелякіна Т. А., Ільченко Н. К., Анциферова О. В., Супрун О. Г., Сєрік М. Л. Створення голозерних сортів та ліній ячменю ярого з високими харчовими якостями. Селекція і насінництво. 2018. Вип. 114. С. 25–38. doi: 10.30835/2413-7510.2018.152128
3. Васько Н. І., Поздняков В. В.. Козаченко М. Р., Наумов О. Г., Солонечний П. М., Анциферова О. В., Шелякіна Т. А., Важеніна О. Є., Солонечна О. В. Антиоксидантна активність плівчастих і голозерних зразків ячменю ярого. Вісник Центру наукового забезпечення АПВ Харківської області. 2018. Вип. 25. С. 125–133.
4. Solonechnyi P., Vako N., Kozachenko M., Gudzenko V., Ishenko V., Kozelets G., Usova N., Logvinenko Yu., Vinyukov A. AMMI and GGE biplot analysis of field performance of spring barley (*Hordeum vulgare* L.) varieties in multi environment trials. Agriculture and Forestry – Poljoprivreda I Šumarstvo. 2018. Vol. 64. Issue 1. P. 121–132. doi: 10.17707/AgricultForest.64.1.15
5. Vasko N. I., Kozachenko M. R., Naumov O. G., Solonechnyi P. M., Vazhenina O. E., Solonechna O. V., Pozdniakov V. V., Sheliakina T. A., Ilchenko N. K., Suprun O. G., Serik M. L. Waxy barley starch as raw material for healthy food products. Селекція і насінництво. 2019. Вип. 115. С. 18–32. doi: 10.30835/2413-7510.2019.172657
6. Vasko N. I., Solonechnyi P. M., Kozachenko M. R., Vazhenina O. E., Solonechna O. V., Naumov O. G., Zymogliad O. V. Environmental stability and plasticity of spring barley cultivars. Селекція і насінництво. 2019. Вип. 116. С. 17–30. doi: 10.30835/2413-7510.2019.190449
7. Васько Н. І., Козаченко М. Р., Зимогляд О. В., Солонечний П. М., Важеніна О. Є., Солонечна О. В., Наумов О. Г. Рівень і варіабельність цінних господарських ознак ячменю ярого в залежності від генотипу та гідротермічних умов. Селекція і насінництво. 2020. Вип. 118. С. 22–35. doi: 10.30835/2413-7510.2020.222266
8. Vasko N. I., Zymogliad O. V., Kozachenko M. R., Solonechnyi P. M., Vazhenina O. E., Naumov O. G. Performance inheritance and combining ability of spring barley accessions. Plant Breeding and Seed Production. 2021. Issue. 119. P. 103–114. doi: 10.30835/2413-7510.237026
9. Vasko N. I., Solonechnyi P. M., Naumov O. G., Kozachenko M. R., Kobyzeva L. N., Zymogliad O. V. Correlation and path analyses of the performance elements in spring barley cultivars. Journal of Central European Agriculture. 2023. V. 24. No 2. P. 403–412. doi: 10.5513/JCEA01/24.2.3735
10. Vasko N., Mykhailenko E. Anthocyanins in naked pigmented barley grain as a source of antioxidant activity. Food Science & Nutrition Technology. 2023. V. 8. Issue 3. doi: 10.23880/fsnt-16000301
11. Васько Н. І., Козаченко М. Р., Солонечний П. М., Наумов О. Г., Зимогляд О. В., Михайленко Є. О. Голозерні сорти ячменю для забезпечення продовольчої безпеки. Вісник аграрної науки. 2023. № 10(847). С. 34–40. doi: 10.31073/agrovisnyk202310-05
12. Васько Н. І., Козаченко М. Р. Солонечний П. М., Наумов О. Г., Зимогляд О. В., Шевченко Г .С. Досягнення та перспективи селекції безостого ячменю для кормовиробництва. Вісник аграрної науки. 2024. Т. 102(9). С. 31–37. doi: 10.31073/agrovisnyk202409
13. Васько Н. І., Михайленко Є. О. Якісні властивості голозерного ячменю та успадкування забарвлення зерна. Селекція і насінництво. 2024. Вип. 126. С. 33–50

Солонечний П. М., Кобизєва Л. Н.